

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE
BETREKKINGEN

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

dinsdag

15-01-2002

15:00 uur

mardi

15-01-2002

15:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Samengevoegde vragen van 1
 - de heer Dirk Pieters aan de staatssecretaris 1
 voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd
 aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de
 opmerkingen van het Rekenhof in verband met de
 oprichting, werking en financiering van de VZW
 Internationaal Huis" (nr. 5986)
 - de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris 1
 voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd
 aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de
 opmerkingen van het Rekenhof over 'Het
 Internationaal Huis'" (nr. 6064)
**Spreekers: Dirk Pieters, Jef Valkeniers, Eddy
 Boutmans**, staatssecretaris voor Ontwikke-
 lingssamenwerking

Interpellatie van de heer Jef Valkeniers tot de 5
 vice-eerste minister en minister van Buitenlandse
 Zaken en tot de staatssecretaris voor
 Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de
 minister van Buitenlandse Zaken, over "de
 noodzakelijkheid van een financieringsprogramma
 voor vier pilootscholen in Centraal-Afrika"
 (nr. 1040)
Spreekers: Jef Valkeniers, Eddy Boutmans,
 staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen-
 werking, **Mark Eyskens, Dirk Van der
 Maelen**, voorzitter van de SP.A-fractie

Vraag van de heer Jef Valkeniers aan de 14
 staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen-
 werking, toegevoegd aan de minister van
 Buitenlandse Zaken, over "de
 samenwerkingsverbanden tussen NGO's
 onderling en NGO's en VZW's" (nr. 6060)
Spreekers: Jef Valkeniers, Eddy Boutmans,
 staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen-
 werking

Samengevoegde vragen van 16
 - de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris 16
 voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd
 aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de
 Europese samenwerking betreffende armoede-
 bestrijding" (nr. 6061)
 - de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris 16
 voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd
 aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de
 evolutie van ontwikkelingssamenwerking op
 Europees vlak" (nr. 6063)
Spreekers: Jef Valkeniers, Eddy Boutmans,
 staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen-
 werking

Vraag van de heer Jef Valkeniers aan de 19
 staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen-
 werking, toegevoegd aan de minister van
 Buitenlandse Zaken, over "opmerkingen van het
 Rekenhof betreffende BTC" (nr. 6062)

SOMMAIRE

Questions jointes de 1
 - M. Dirk Pieters au secrétaire d'Etat à la 1
 Coopération au développement, adjoint au
 ministre des Affaires étrangères, sur "les
 observations de la Cour des comptes concernant
 la création, le fonctionnement et le financement
 de l'ASBL Maison internationale" (n° 5986)
 - M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la 1
 Coopération au développement, adjoint au
 ministre des Affaires étrangères, sur "les
 observations de la Cour des comptes concernant
 'La Maison Internationale'" (n° 6064)
**Orateurs: Dirk Pieters, Jef Valkeniers, Eddy
 Boutmans**, secrétaire d'Etat à la Coopération
 au développement

Interpellation de M. Jef Valkeniers au vice-premier 5
 ministre et ministre des Affaires étrangères et au
 secrétaire d'Etat à la Coopération au
 développement, adjoint au ministre des Affaires
 étrangères, sur "la nécessité de prévoir un
 programme de financement pour quatre écoles
 pilotes en Afrique centrale" (n° 1040)

Orateurs: Jef Valkeniers, Eddy Boutmans,
 secrétaire d'Etat à la Coopération au
 développement, **Mark Eyskens, Dirk Van der
 Maelen**, président du groupe SP.A

Question de M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat 14
 à la Coopération au développement, adjoint au
 ministre des Affaires étrangères, sur "les liens de
 coopération entre les ONG ainsi qu'entre les ONG
 et les ASBL" (n° 6060)

Orateurs: Jef Valkeniers, Eddy Boutmans,
 secrétaire d'Etat à la Coopération au
 développement

Questions jointes de 16
 - M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la 16
 Coopération au développement, adjoint au
 ministre des Affaires étrangères, sur "la
 coopération européenne en matière de lutte
 contre la pauvreté" (n° 6061)
 - M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la 16
 Coopération au développement, adjoint au
 ministre des Affaires étrangères, sur "l'évolution
 de la coopération au développement au niveau
 européen" (n° 6063)

Orateurs: Jef Valkeniers, Eddy Boutmans,
 secrétaire d'Etat à la Coopération au
 développement

Question de M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat 19
 à la Coopération au développement, adjoint au
 ministre des Affaires étrangères, sur "les
 observations de la Cour des comptes concernant
 la CTB" (n° 6062)

Sprekers: **Jef Valkeniers, Eddy Boutmans**,
staatssecretaris voor Ontwikkelingssamen-
werking

Orateurs: **Jef Valkeniers, Eddy Boutmans**,
secrétaire d'Etat à la Coopération au
développement

COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGENCOMMISSION DES RELATIONS
EXTÉRIEURES

van

du

DINSDAG 15 JANUARI 2002

MARDI 15 JANVIER 2002

15:00 uur

15:00 heures

De vergadering wordt geopend om 15.10 uur door de heer Pierre Chevalier, voorzitter.
La séance est ouverte à 15.10 heures par M. Pierre Chevalier, président.

De voorzitter: Collega's, ik stel voor dat wij met het tweede agendapunt beginnen, de samengevoegde vragen van de heren Jef Valkeniers en Dirk Pieters. Voor het overige komen vandaag alleen vragen en een interpellatie van de heer Valkeniers aan bod. De heer Pieters heeft bijgevolg de mogelijkheid om de vergadering na zijn vraag te verlaten als hij dat wenst.

Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik moet in de commissie voor de Justitie straks ook een wetsvoorstel verdedigen. Maar ik ben het ermee eens dat de heer Pieters met zijn vraag begint.

De voorzitter: Mijnheer Valkeniers, als u weggaat, is hier niemand meer om vragen te stellen. De diensten van de Kamer vinden dat onmiddellijk goed.

01 Samengevoegde vragen van

- de heer Dirk Pieters aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de opmerkingen van het Rekenhof in verband met de oprichting, werking en financiering van de VZW Internationaal Huis" (nr. 5986)
- de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de opmerkingen van het Rekenhof over 'Het Internationaal Huis'" (nr. 6064)

01 Questions jointes de

- M. Dirk Pieters au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, sur "les observations de la Cour des comptes concernant la création, le fonctionnement et le financement de l'ASBL Maison internationale" (n° 5986)
- M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, sur "les observations de la Cour des comptes concernant 'La Maison Internationale'" (n° 6064)

01.01 Dirk Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik vind het vriendelijk dat ik mag voorgaan.

Mijn vraag is gebaseerd op het 58ste boek van het Rekenhof. Het Rekenhof becommentarieert in dat boek de stand van een aantal dossiers in enkele sectoren. Eén van die dossiers is de Vereniging Zonder Winstoogmerk "Het Internationaal Huis". Daarover werd aan de staatssecretaris al een aantal vragen gesteld. Na de antwoorden van de staatssecretaris blijven enkele vragen toch nog onbeantwoord.

01.01 Dirk Pieters (CD&V): Dans son 158e cahier d'observations, la Cour des comptes formule certaines remarques à l'adresse du secrétaire d'Etat en ce qui concerne l'ASBL "La Maison internationale", à propos de laquelle la réponse du secrétaire d'Etat n'a pas dissipé toutes les

Enkele aandachtspunten hebben blijkbaar nog niet de gewenste oplossing gekregen. Met onze vraag willen wij de verdere standpunten van de staatssecretaris vernemen.

Het Rekenhof maakt drie opmerkingen.

Ten eerste, het Rekenhof dringt aan op een duidelijk onderscheid tussen de werkingssubsidies en projectsubsidies en op een duidelijke bestemming van een positief exploitatieresultaat. Voorts moet dubbele subsidiëring worden vermeden. Daarmee bedoel ik dat exploitatiekosten soms tweemaal ten laste van het departement worden gelegd. De eerste keer worden ze door de VZW "Het Internationaal Huis" aangerekend op de werkingssubsidie, de tweede keer worden ze door die VZW afzonderlijk gefactureerd aan het departement. Mijnheer de staatssecretaris, hoe zal u daaraan tegemoet komen?

Ten tweede, elke wettelijke machtiging om bepaalde staatstaken aan de VZW Het Internationaal Huis te delegeren, ontbreekt. Met de oprichting van de VZW Het Internationaal Huis ging volgens het Rekenhof zelfs een bevoegdheidsoverschrijding gepaard, omdat in beginsel alleen de wetgever de uitvoering van een op de staat berustende opdracht kan toevertrouwen aan een privaatrechtelijke instelling. De staatssecretaris zou die wettelijke basis verlenen via de programmawet. Voor zover ik weet, is dat echter niet gebeurd.

Ten derde, het Rekenhof laakt dat tot op heden de overeenkomst niet aan haar werd voorgelegd waarin afspraken zouden worden vastgelegd over het beheer, de huur, de uitrusting, de functie en de activiteiten, het personeel en de subsidiëring. Mijnheer de staatssecretaris, zal u die overeenkomst alsnog voorleggen? Zo ja, wanneer?

01.02 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, het Rekenhof blijft aandringen op een duidelijke scheiding tussen de werkingssubsidies en de projectsubsidies voor Het Internationaal Huis. Het Rekenhof dringt ook aan op een adequate maatregel om een dubbele subsidiëring te vermijden. Tot nu toe zou elke wettelijke machtiging nog steeds ontbreken om bepaalde staatstaken aan de VZW Het Internationaal Huis te delegeren. Ook werd de overeenkomst waarin afspraken zouden worden vastgelegd over het beheer, de huur, de uitrusting, de functie en de activiteiten, het personeel en de subsidiëring nog niet aan het Rekenhof voorgelegd.

Mijnheer de staatssecretaris, hoe en wanneer zal u of uw departement aan die opmerkingen tegemoetkomen?

Mijnheer de staatssecretaris, ik weet dat u het Internationaal Huis van uw voorganger hebt geërfd. Ik weet ook dat u, vooral in het begin, niet positief tegenover dit initiatief stond. Ik hoor onder meer geruchten dat u hieraan een andere bestemming wilt geven. Kunt u daarom niet alleen antwoorden op de specifieke vragen van de heer Pieters en mijzelf, maar kunt u ook iets over uw intenties terzake zeggen?

01.03 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, collega's, op 24 december 2001 heb ik aan de directie van de VZW Internationaal Huis geschreven dat ik de subsidiëring van deze

interrogations.

La Cour des comptes insiste pour qu'une nette distinction soit établie entre les subventions de fonctionnement et les subventions destinées aux projets et pour que le résultat positif d'exploitation reçoive une affectation claire. Il faut éviter un double subventionnement. Comment le secrétaire d'État donne-t-il suite à ces remarques?

Il n'y a pas d'habilitation légale permettant de déléguer des missions de l'État à l'ASBL. Seul le législateur peut confier une mission de l'État à une institution de droit privé. Le secrétaire d'État allait résoudre ce problème par le biais de la loi-programme. L'a-t-il fait?

La Cour des comptes dénonce le fait que la convention qui contient des dispositions relatives à la gestion, à la location, à l'équipement, à la mission et aux activités, au personnel et aux subventions ne lui a pas été soumise. Quand cela sera-t-il fait?

01.02 Jef Valkeniers (VLD): La Cour des comptes continue de réclamer avec insistance une séparation claire des subventions de fonctionnement et des subventions destinées aux projets pour "La Maison internationale", ainsi que des mesures permettant d'éviter un double subventionnement. Jusqu'à présent, il n'existe aucune habilitation permettant de déléguer des missions de l'État à une ASBL.

Quand le département donnera-t-il suite à ces observations? Je suis bien sûr conscient que le ministre a hérité ce dossier de son prédécesseur.

01.03 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: Le 24 décembre 2001, j'ai signifié par courrier écrit à la

instelling vanaf 2003 niet meer kan garanderen. Wat ging daaraan vooraf? De heer Valkeniers zei al dat dit een erfenis is. Ik heb het Internationaal Huis niet opgericht. Het Rekenhof zegt dat de oprichting van de VZW volstrekt onwettig is gebeurd. Ik heb dit dossier aangetroffen terwijl het reeds in volle uitvoering was. Er was reeds personeel aangeworven en er waren reeds kosten gemaakt.

Ik ben vrij snel naar de algemene vergadering van de VZW gegaan om mijn twijfels over de constructie van deze VZW, over dit schrijlings op publiek en privaat recht steunend, onduidelijk instituut, kenbaar te maken. Toen was er nog geen brief van het Rekenhof. Mijn voorganger had grote plannen voor de VZW, die op zich niet zo verkeerd waren. Ik heb daar gezegd dat ik met de mensen van het Internationaal Huis, dat nu eenmaal bestond, naar een constructieve oplossing wilde zoeken.

Wij zijn nu twee jaar verder. Ten eerste, hebben wij samen met de Inspectie van Financiën, informeel ook met de mensen van het Rekenhof en de administratie, naar een oplossing gezocht. Dat leidde ertoe dat ik de VZW in de programmawet - ik heb dat ook aan het Rekenhof geschreven - een wettelijke basis zou geven. Het ontbreken van een wettelijke basis was immers een van de voornaamste bezwaren. Wij hebben dan een artikel voor de programmawet ontworpen dat inderdaad in het voorontwerp van de programmawet was opgenomen. De Raad van State heeft daarop het volgende advies gegeven; ik citeer: "Deze bepaling strekt ertoe rechtsgrond te verlenen aan het toekennen van staatssubsidies aan de VZW Internationaal Huis. Zoals het voorontwerp van wet gesteld is, lijkt het alleen aan die vereniging bepaalde opdrachten toe te vertrouwen die als openbare dienst worden beschouwd." Dat was het doel van de regularisatie. Ik vervolg: "Die techniek lijkt in dit geval noch deugdelijk, noch dienstig te zijn". De Raad van State zegt dus dat geen wet kan worden gemaakt die één bepaalde privaatrechtelijke instelling met subsidies begunstigt zonder het gelijkheidsbeginsel te respecteren. Daarom hebben wij dit uit de programmawet teruggetrokken en hebben wij voor de financiering een voorlopige oplossing gezocht, namelijk door de VZW onder te brengen onder de financieringsregeling van de Nationale Loterij met de daaraan verbonden controles.

Ten tweede, ik ben – na herhaaldelijk overleg met de mensen van het Internationaal Huis – tot de conclusie gekomen dat zij er na twee jaar niet in zijn geslaagd aan te tonen dat zij een meerwaarde vertegenwoordigen tegenover andere bestaande instellingen, onze eigen diensten en tal van organisaties en VZW's.

De aangelegenheden die het voorwerp waren van specifieke klachten van het Rekenhof, zoals de dubbele aanrekening – wat volgens mij te goeder trouw gebeurde – werden uiteraard geregulariseerd.

De overeenkomst met het Internationaal Huis van juni 2001 werd, met enige vertraging evenwel, aan het Rekenhof overgemaakt. Wellicht berustte het niet verzenden ervan op een vergetelheid, maar dit is inmiddels rechtgezet.

Juridisch gezien is alles aldus geregeld, al ben ik niet overtuigd van de duurzaamheid van deze oplossing op institutioneel vlak noch dat zij aanvaardbaar is voor de Raad van State en het Rekenhof. Ik ben

direction de l'ASBL "La Maison internationale" que je ne pourrais plus garantir leur subside publique à partir de 2003.

"La Maison internationale" est, en réalité, un héritage du passé que j'ai découvert lorsque j'ai pris les rênes du département. La Cour de comptes a fait observer que la création de cette ASBL ne s'était pas déroulée selon les règles. Personnellement, j'ai toujours douté de ce projet. Mon prédécesseur au département nourrissait de grands projets pour cette ASBL. Les conditions de sa création et son mode de fonctionnement ont toutefois toujours posé problème.

Depuis mon courrier à la direction, nous avons réfléchi ensemble à une solution pratique afin de rencontrer les critiques de la Cour des comptes. L'avant-projet de loi-programme contenait une disposition à ce sujet. Le Conseil d'État a cependant jugé cette disposition anticonstitutionnelle. Nous avons donc dû retirer du projet de loi-programme la réglementation relative à l'ASBL Maison internationale. La régularisation du financement public de cette ASBL se fera désormais par le biais du budget de la Loterie nationale.

Après plus de deux ans, "La Maison internationale" n'est pas parvenue à me convaincre qu'elle présentait une valeur ajoutée par rapport à d'autres institutions.

Les doubles facturations établies de bonne foi ont été régularisées. Dans l'intervalle, la convention de juillet 2001 a également été transmise à la Cour des comptes.

Deux activités organisées au sein de "La Maison internationale" sont très utiles mais elles ne sont pas totalement dépendantes de l'existence de la Maison. En l'occurrence, les deux activités concernées sont le centre *fair*

evenmin overtuigd van de reële meerwaarde terzake, zodat ik aan de directie heb laten weten dat de werking van de instelling enkel nog voor dit jaar en de volgende in stand kan worden gehouden.

Twee activiteiten die erin zijn ondergebracht houden volgens mij echter wel een meerwaarde in, maar zij zijn niet essentieel verbonden aan de instelling, namelijk het fair trade centrum en de coördinatie van kleur bekennen, met andere woorden de campagne voor sensibilisatie en informatieverstrekking omtrent ontwikkelingssamenwerking, via het onderwijs. Voor deze twee onderdelen wordt de continuïteit voor 2003 en de volgende jaren gegarandeerd.

01.04 Dirk Pieters (CD&V): Mijnheer de staatssecretaris, uw antwoord laat ons toe de huidige situatie goed in te schatten.

Ik ben geen specialist terzake, maar wellicht zullen andere collega's terugkomen op deze materie.

01.05 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, het lijkt mij aangewezen de notulen van de oprichting van Het Internationaal Huis even in te kijken.

Destijds formuleerde ik in dat verband vragen en interpellaties en van bij de aanvang wees ik op de middelen die zouden worden uitgetrokken voor een overbodige instelling die van bij het ontstaan naar werk zou moeten zoeken, wat zich trouwens ook voordeed.

Gezien de investeringen die terzake werden gedaan – 80 miljoen bij de start als ik het mij goed herinner - moet men toegeven dat dit een voorbeeld is van slecht bestuur.

Het is zinloos een instelling op te richten met alles erop en eraan, infrastructuur en dergelijke, om zich nadien af te vragen wat de personen die er werken zouden kunnen doen. Eerst moet de nood bestaan en pas nadien kan men beslissen tot de oprichting van een dergelijk instituut. In deze zaak ging men werkelijk andersom tewerk. Trouwens, van personen die deel uitmaakten van de eerste raad van beheer vernam ik dat er van bij het begin plannen werden gesmeed om een tijdschrift uit te geven, waarbij men meteen in de clinch ging met de vertegenwoordigers van 11.11.11 die erop wezen dat men zich op hun terrein begaf.

Het verheugt mij dat het overbodige karakter van Het Internationaal Huis uiteindelijk werd ingezien, al geef ik toe dat er zich wel een paar nuttige activiteiten afspelen. Voor die enkele activiteiten was het evenwel niet nodig het instituut op te richten. Men had zich terzake veel bescheidener kunnen opstellen.

01.06 Staatssecretaris Eddy Boutmans: In Het Internationaal Huis worden inderdaad nuttige activiteiten vervuld en er kan bezwaarlijke worden beweerd dat het allemaal weggegooid geld is. Over de werkelijke meerwaarde ervan heb ik evenwel ook mijn twijfels.

Mijnheer Valkeniers, ik weet dat u zich van bij de aanvang vrij sceptisch opstelde en ik herinner mij dat u mij in dat verband tal van vragen stelde, waarop ik u enkele keren antwoordde dat wij zouden trachten aan het instituut een nuttige functie te verlenen aangezien het startkapitaal reeds werd besteed wat overigens niet tot mijn

trade et la coordination de la campagne "Annoncer la couleur", dont la continuité est garantie.

01.04 Dirk Pieters (CD&V): Je ne suis pas un spécialiste en la matière mais mes collègues pourront prendre connaissance de cette réponse.

01.05 Jef Valkeniers (VLD): Dès le départ, j'ai considéré qu'il s'agissait-là d'une dépense superflue: l'institution devait elle-même trouver à s'occuper. Il faut d'abord qu'un besoin existe pour qu'ensuite une institution soit créée. Quelques activités sont utiles mais je me réjouis que l'on se rende à présent compte du caractère superflu de cette institution.

01.06 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: L'argent dépensé aura quand même servi à quelque chose: quelques éléments utiles ont vu le jour dans le contexte de "La Maison internationale". La réglementation que nous allons adopter constitue cependant la meilleure solution pour résoudre le problème de cette ASBL.

verantwoordelijkheid behoorde.

Welnu, volgens mij getuigt het huidige resultaat van een goed bestuur.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

02 Interpellatie van de heer Jef Valkeniers tot de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken en tot de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de noodzakelijkheid van een financieringsprogramma voor vier pilootscholen in Centraal-Afrika" (nr. 1040)

02 Interpellation de M. Jef Valkeniers au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, sur "la nécessité de prévoir un programme de financement pour quatre écoles pilotes en Afrique centrale" (n° 1040)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken.)

(La réponse sera fournie par le secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères.)

02.01 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, ik zal proberen bondig te zijn, want ik heb een belangrijk wetsvoorstel te verdedigen in de commissie voor de Justitie. Ik vrees dat men mij daarvoor zeer binnenkort zal oproepen.

Mijnheer de staatssecretaris, sinds 1994 heeft de Afrikaanse regio van de Grote Meren te kampen met chronische onzekerheid en diverse uitdagingen. Uit een recente studie, uitgevoerd door het Réseau Européen Congo of REC – de Europese Unie is de voornaamste geldschietster van de Democratische Republiek Congo, Burundi en Rwanda – blijkt de dringende noodzaak om structurele hulp te bieden op het vlak van de volksgezondheid, het onderwijs en de infrastructuur. Men moet vooral rekening houden met de extreme armoede van de bevolking en de almaar toenemende moeilijkheid voor de staat om de diensten die ze normaal moet verzekeren, op zich te nemen.

Op het ogenblik staat in Centraal-Afrika het onderwijs op zijn laagste peil. Indien men de staten de mogelijkheid wil aanreiken om zich te herstructureren, is er dringend nood aan de opleiding van bekwame mensen. In dat opzicht zijn de behoeften enorm, zowel op financieel vlak als op het vlak van human resources. Bij het begin van zijn onafhankelijkheid heeft Congo buitenlandse onderwijskrachten contractueel aangetrokken onder het statuut van gouvernementele technische hulp. Op die manier konden de onderwijzers in de jaren die volgden op de onafhankelijkheid, aan de slag. Vanaf 1970 zien wij echter een inkrimping van het aantal contractuelen. Daartegenover stond de toename van een voluntariaat dat als gevolg van het wettelijk kader van 1965, de onderwijstaken in Congo, Rwanda en Burundi overnam.

De vroegere Belgische scholen, actief in de drie landen van de Grote Meren, konden tot begin van de jaren '80 op Belgische technische hulp rekenen. Rond die periode zien de scholen hun toelage verminderen en moeten zij een beroep doen op Belgische, niet-gouvernementele organisaties, via dewelke zij onderwijskrachten aantrekken. Die onderwijzers werken onder een statuut van vrijwilliger

02.01 Jef Valkeniers (VLD): L'enseignement en Afrique centrale a atteint son niveau minimal depuis des années. Après l'indépendance du Congo, de jeunes contractuels ont été engagés mais, depuis 1970, leurs effectifs se sont réduits comme peau de chagrin. Dans les années 80, les subventions aux écoles ont chuté. Les enseignants étaient fournis par les ONG belges. En 1994, la coopération officielle a été suspendue et le personnel des ONG a été ramené à un minimum. Les problèmes financiers auxquels les écoles doivent faire face ont entraîné irrémédiablement une hausse des frais de scolarité et une diminution du nombre d'élèves. Pour l'année scolaire 2000-2001, la Wallonie a subventionné quatre enseignants. Les écoles belges sont peuplées pour moitié d'autochtones et pour moitié d'Européens. Pour rendre ces écoles belges accessibles aux autochtones, l'appui du gouvernement belge est souhaitable. L'aide belge a permis de conserver l'infrastructure scolaire dans un état relativement intact mais le statut et la rémunération des enseignants laissent à désirer.

Un programme de financement

volgens het koninklijk besluit van 1964. Dat statuut werd later, bij koninklijk besluit van 1991, vervangen, zodat zij voort konden werken onder het statuut van coöperator. Die situatie duurde tot het midden van de jaren '90. In 1994 viel de beslissing tot de intrekking van de officiële coöperatie met de afschaffing van het koninklijk besluit van 1991. Dat had tot gevolg dat het aantal NGO-coöperanten tot een minimum werd herleid. Mede door een verminderde Belgische aanwezigheid werden de scholen tot hun kleinste uitdrukking herleid. Vanaf dat ogenblik werd ook het grootste deel van de toelagen van de federale overheid tot niets herleid. De financieel moeilijke situatie had een stijging van het schoolgeld en de afname van het aantal leerlingen-onderwijskrachten als logisch gevolg.

Op het ogenblik zijn er nog entiteiten overgebleven. Ik spreek over een school in Bujumbura, een school in Kigali en twee entiteiten in de Democratische Republiek Congo, verdeeld over vier locaties: Kinshasa, Lubumbashi, Kolwezi en Likasi.

Sinds het begin van het schooljaar 2000-2001 financiert de Franstalige Gemeenschap vier onderwijskrachten. Op basis van de meest recente statistieken stellen wij vast dat de schoolpopulatie voor 50% uit autochtonen bestaat en voor 50% uit Europese leerlingen. De vier entiteiten beschikken over ongeveer 100 leerkrachten, waarvan 40% in het basisonderwijs en 60% in het secundair onderwijs is ingezet. De schooldirecties trekken buitenlands personeel aan dat evenwel geen sociale tussenkomst, noch bijkomende verzekering geniet. De kosten van de vliegtuigtickets zijn niet altijd verzekerd. De vergoedingen van de leerkrachten zijn arbitrair bepaald, zonder dat met anciënniteit of kwaliteit rekening wordt gehouden. De arbeidsonzekerheid is een factor van onstabiliteit en werkt ontmoedigend op het lerarenkorps. Om de zogenaamde Belgische scholen toegankelijk te maken voor een meerderheid van autochtone en Europese leerlingen – een multiculturele aanpak geeft een meerwaarde op het vlak van de samenwerking en de onderlinge verstandhouding –, is het wenselijk dat zij opnieuw Belgische overheidssteun zouden genieten.

Zoals ik eerder heb vermeld, staat het onderwijs in de drie landen op zijn laagste peil. België heeft gedurende vele jaren de lokale entiteiten gesteund, zodat de infrastructuur, alles in acht genomen, tamelijk in tact is gebleven. Dat men is kunnen blijven doorgaan met lesgeven, is te danken aan de niet-aflatende inzet van de raden van bestuur. Om het budget echter in evenwicht te houden, moeten de bestuurders een beroep doen op een verhoogd schoolgeld. Ook de schaarste aan financiële middelen en het stellen van financiële prioriteiten gaan ten koste van de pedagogische kwaliteiten. Iedereen is er nochtans van overtuigd dat de aanwezigheid van kwaliteitsonderwijs een onmisbare uitnodiging is opdat de Europeanen zich ter plaatse zouden vestigen en aldus bijdragen aan de economische en sociale ontwikkeling van die landen.

De lokale overheden zijn vragende partij. Wij kunnen rekenen op een grote en duurzame sympathie voor het Belgisch initiatief vanwege de doelgroep, de autochtone bevolking. Een van onze basisopdrachten is de toekenning van het statuut van de leerkracht. Zoals ik reeds heb opgemerkt, hebben degenen die thans zijn aangeworven, geen statuut of sociale verzekering. Finaal zouden wij er moeten in slagen om voor die leerkrachten een statuut uit te werken dat geldig is voor

pour les quatre écoles du Congo, du Ruanda et du Burundi s'impose, afin que puisse être dispensé un enseignement de qualité sanctionné par des diplômes également reconnus en Belgique. Il est avant tout primordial d'accorder un statut à part entière aux enseignants. Ensuite, un cahier des charges aussi complet que possible doit être dressé, qui décrit en détail les tâches concrètes et le fonctionnement pratique des écoles. Je songe notamment aux projets pédagogiques, à l'infrastructure, aux rémunérations, à l'inspection etc. Il faut en outre désigner un coordinateur réunissant les différentes écoles sous sa compétence de coordination et de contrôle.

L'ensemble des frais de cette indispensable restructuration est estimé à 136 millions environ. Le secrétaire d'Etat rejoint-il mon point de vue? Dans l'affirmative, le département de la Coopération au développement pourra-t-il supporter le budget nécessaire à la restructuration?

alle lokale schooldirecties.

Een tweede basisopdracht is te komen tot een zo volledig mogelijk lastenboek, waarbij omstandig de rechten en de plichten van alle partijen zijn opgenomen.

De pilootschoolentiteit moet – wil zij de tenlasteneming van het onderwijzend korps door de Belgische overheid genieten – een lastenboek onderschrijven, dat onder meer voorziet in een substantiële vermindering van het schoolgeld en dat de toegang verzekert voor alle leerlingen die de schoolplichtige leeftijd hebben bereikt.

Voorts zal het lastenboek voorzien in de organisatie van buitenschoolse activiteiten, die ook open moeten staan voor leerlingen uit anderen scholen, zoals bijvoorbeeld het gebruik van de bibliotheek, culturele activiteiten, uitwisseling tussen klassen en opvang van lokale stagiairs, met het oog op een permanente vorming.

Het financieringsprogramma moet worden ingediend uiterlijk op 30 juli vóór het nieuwe schooljaar, voor hetwelke de tenlasteneming van de leerkracht wordt verzekerd.

De aanwerving van de leerkrachten moet in gemeenschappelijk overleg gebeuren tussen lokale schoolbesturen en de tijdelijke vereniging die het programma stuwt. De aanwerving zal uiterlijk op 30 juli voor het volgende schooljaar worden afgesloten.

Het lastenboek zal leerprogramma's bevatten die zoveel mogelijk overeenstemmen met de programma's, zoals ze onderwezen worden voor de Franstalige Gemeenschap voor de leerlingen die opteren voor het Franstalig onderwijs, en de programma's, zoals ze onderwezen worden voor de Nederlandstalige Gemeenschap voor leerlingen die kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs.

Twee inspecteurs van de homologatiecommissie zullen jaarlijks de vier pilootscholenentiteiten bezoeken.

Ten slotte moet in het lastenboek worden voorzien dat de andere leerkrachten, die dus niet in het project zijn opgenomen, een gelijkwaardig statuut zullen genieten.

Ten einde het onderwijzerskorps in goede banen te leiden en te houden, moet er een coördinator worden aangesteld.

De human power is de motor van het onderwijs. Er moet worden voorzien in een tenlasteneming van een 20-tal leerkrachten per pilootschool, hetzij een totaal van 80 onderwijzers of onderwijzeressen.

De aan te werven coördinator moet kunnen beschikken over een voldoende kennis van personeelsbeleid. Een kantoor moet door de lokale directies in elk van de scholen te zijner beschikking worden gesteld. Hij moet worden aangeworven door de tijdelijke verenigingen en onder haar hoofdelijke verantwoordelijkheid. Alle kosten, wedden en vergoedingen moeten worden gedragen door het programma.

Het verblijf van inspecteurs is vastgelegd voor een periode van twee

weken per schooljaar. De transportkosten, het verblijf en de overnachtingen moeten ten laste vallen van het programma.

De verplaatsingskosten van de coördinator, die binnen de zone werkzaam is, met name Congo, Burundi en Rwanda, moeten ten laste vallen van het programma. Er moet in minimaal één verplaatsing om de twee maanden naar elke schoolentiteit worden voorzien. Het verblijf mag ten hoogste drie dagen duren.

De totale kostprijs van het project zou ongeveer 136 miljoen bedragen.

Graag vernamen we de houding van uw departement tegenover de problematiek, mijnheer de staatssecretaris. Ziet uw departement de kans om de kosten te dragen?

Mijnheer de staatssecretaris, ik doe opmerken dat ik mijn interpellatie ook gericht had tot de minister van Buitenlandse Zaken zelf, gezien de besprekingen van vandaag. Daaruit blijkt duidelijk zijn bezorgdheid om de streek van de Grote Meren en zijn voornemen om er de zaken opnieuw in orde te brengen.

02.02 Staatssecretaris **Eddy Boutmans**: Mijnheer de voorzitter, collega's, de problematiek van de Belgische scholen in de gewezen kolonies of mandaatgebieden, is bekend en ligt al enkele jaren ter discussie. Daarover werd trouwens een beslissing genomen op de interministeriële conferentie Buitenlands Beleid van 24 februari 2000.

Wat is het probleem? Ten eerste, de minister van Buitenlandse Zaken en nog heel wat anderen zouden graag zien dat die scholen zouden blijven bestaan en goed zouden functioneren.

Ten tweede, het zijn scholen die in hoofdzaak onderwijs verschaffen aan Belgen en andere Europeanen in die landen en in mindere, maar wel reële mate aan lokale inwoners, vooral de gegoede klasse.

Ten derde, ons criterium is de ontwikkelingsrelevantie. In de wet op de internationale samenwerking is onderwijs een van de prioritaire sectoren. Het voornaamste criterium daarin is de armoedebestrijding die gemeten wordt aan de hand van criteria van ontwikkelingsrelevantie. Ontwikkelingsrelevantie heeft onder meer te maken met de mate waarin de maatregelen bijdragen tot de bestrijding van de armoede en de versterking van de lokale capaciteiten en structuren. In hoeverre bestaat er een partnerschap met de lokale autoriteiten? Dat laatste is hier zeker niet het geval, aangezien het om verenigingen zonder winstoogmerk naar lokaal recht gaat met een bestuur en kaders die volledig Belgisch zijn.

Er is overleg geweest met de gemeenschappen. Daaruit is gebleken dat de gemeenschappen wel interesse hebben maar niet om te financieren. De problematiek van erkenning van diploma's, controle op de kwaliteit en inspectie door de gemeenschappen is klaarblijkelijk niet op te lossen. Voor ons is het vanuit ontwikkelingsrelevantie niet prioritair in vergelijking met alle andere, meestal niet-gouvernementele acties in de sector onderwijs die wij in die landen steunen. Om die reden is het probleem vandaag zoals u het hebt geschetst.

02.02 **Eddy Boutmans**, secrétaire d'Etat: Nous n'ignorons pas le problème des écoles belges dans les anciennes colonies et les anciens territoires sous mandat. On cherche à assurer la survie de ces écoles qui accueillent des enfants non seulement belges mais également autochtones, issus surtout de milieux nantis. La coopération au développement est fondée en particulier sur le critère de la pertinence. Une concertation a été menée avec les Communautés, qui se sont montrées intéressées mais ne souhaitent pas contribuer au financement. Pour nous, ces écoles ne constituent pas une priorité sous l'angle de la pertinence en matière de coopération au développement. Il en résulte que la situation correspond à celle décrite par l'interpellateur. J'estime qu'il ne nous appartient pas de financer ces écoles, auxquelles je ne suis, par ailleurs, pas opposé.

Ik vind niet dat die scholen – ik heb tegen die scholen op zichzelf uiteraard geen bezwaar – in voldoende mate aansluiten bij een ontwikkelingsrelevant beleid in de betrokken landen opdat ze op onze begroting zouden moeten worden gefinancierd.

02.03 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, u vergeet natuurlijk één element. Wanneer wij van plan zijn om die landen er bovenop te helpen door hen onder meer te helpen met onderwijs, gezondheid en justitie, dan moeten wij experts sturen. Wanneer wij experts sturen, zijn sommigen onder hen getrouwd en hebben zij kinderen. U weet zeer goed dat u met een probleem zit als u aan die experts moet zeggen dat er in Congo, Rwanda of Burundi geen enkele school is die een diploma uitreikt dat in België wordt erkend. Volgens mij is dat een zwakte wanneer het hulpprogramma op dreef zal komen.

Ik kom dan bij mijn tweede opmerking over de ontwikkelingsrelevantie. Onderwijs heeft in ontwikkelingslanden volgens mij altijd een ontwikkelingsrelevantie.

Ten derde, u zegt dat wij de lokale capaciteit moeten versterken. Kunt u de lokale capaciteit op een betere manier versterken dan door de lokale bevolking goed onderwijs te verstrekken waardoor zij een diploma kunnen behalen waarmee zij in België aan de universiteit kunnen studeren?

Werd het antwoord opgesteld in akkoord met de minister van Buitenlandse Zaken? Ik zou dat willen weten, want ik heb de indruk dat men op een verschillende golflengte zit.

02.04 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer Valkeniers, ik ben begonnen met te zeggen dat de minister van Buitenlandse Zaken – en met hem een hele reeks instanties – graag zou zien dat die scholen zouden voortbestaan. De minister heeft mij ook uitdrukkelijk gevraagd mede namens hem te zeggen dat wij daarom bij de gewesten en de gemeenschappen zullen aandringen om het nodige te doen.

Mijnheer Valkeniers, uw vraag naar een school waar diploma's worden uitgereikt die in België erkend worden, kan ik niet beantwoorden, want de federale regering heeft terzake zoals u weet geen enkele bevoegdheid. De eventuele bevoegdheid voor zo'n project komt de gemeenschappen toe.

02.05 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, de federale regering neemt wel vaker samen met de gemeenschappen initiatieven, zelfs inzake de financiering van bepaalde projecten – ik denk hier aan de eventuele oprichting van een nieuwe luchtvaartmaatschappij. Ik denk dat ook het project waarvan sprake is, in overleg met de gemeenschappen tot stand moet kunnen komen. Het zou me dus verheugen van u te vernemen dat u bereid bent om terzake bepaalde initiatieven te nemen, eventueel in samenwerking met de minister van Buitenlandse Zaken.

02.06 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer Valkeniers, de minister van Buitenlandse Zaken vraagt mij u mee te delen – ik sluit mij daar natuurlijk graag bij aan – dat wij voor het goede functioneren van de betrokken scholen zijn. Daarom zullen wij bij de gewesten en

02.03 Jef Valkeniers (VLD): Le secrétaire d'Etat oublie que de nombreux experts engagés dans le cadre de la coopération au développement ont des enfants. Ces coopérants seront-ils encore disposés à se rendre dans ces pays s'ils n'y trouvent plus aucune école délivrant des diplômes reconnus en Belgique?

L'enseignement satisfait toujours au critère de la pertinence en matière de coopération au développement. La mise en place d'un enseignement de qualité constitue le meilleur moyen de renforcer la capacité locale. Cette réponse a-t-elle été rédigée en concertation avec le ministre des Affaires étrangères? J'ai l'impression que le secrétaire d'Etat et le ministre ne sont pas sur la même longueur d'onde.

02.04 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: À l'instar du ministre Michel, de nombreuses instances officielles de notre pays veulent la survie de ces écoles, ce qui implique néanmoins que les Communautés apportent leur pierre à l'édifice. Celles-ci sont, en effet, les seules qui puissent reconnaître officiellement les diplômes délivrés par ces écoles pour notre pays.

02.05 Jef Valkeniers (VLD): Le gouvernement fédéral ainsi que les Communautés et les Régions prennent pourtant de nombreuses initiatives communes. Un tel accord de coopération conviendrait parfaitement à ces écoles.

de gemeenschappen aandringen om het nodige te doen.

02.07 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoop dat het nodige vlug gebeurt.

02.08 De voorzitter: Mijnheer de staatssecretaris, ik wil hier graag een persoonlijke opmerking aan toevoegen. Ik ben het eens met de analyse van de heer Valkeniers. Ik vind dat er eindelijk een eind moet komen aan de laksheid van de jongste tijd. Ik wil daarover een stevig gesprek voeren met de minister van Buitenlandse Zaken. Wanneer wij het initiatief nemen om onder andere elektriciteitscentrales te leveren aan Congo, via een lening van staat tot staat, krijgen we de kritiek van bepaalde oppositieleden – maar ook van bepaalde leden van de meerderheid – dat we dat soort initiatieven niet moeten nemen. Wanneer het over onderwijs gaat, zegt men dat dat niet de bevoegdheid van de federale staat is, maar van de gewesten en de gemeenschappen. Zo is er altijd wel iets. Ik begin dat beu te worden.

Het is misschien onze verantwoordelijkheid niet, maar uw voorganger, de heer Moreels, heeft wel het initiatief genomen om de betrokken scholen te sluiten. Hij heeft de mensen dus in de steek te laten. Ik weet dat zeer goed, want als advocaat heb ik zelf nog de Belgische Staat gedagvaard, opdat hij zijn verantwoordelijkheid op zich zou nemen en zijn engagementen naleven. België heeft de betrokken leraars, ouders en kinderen gewoonweg in de steek gelaten. Ik weet overigens de uitkomst van het proces niet, want in de loop van de procedure ben ik – in 1999 – lid geworden van de regering, en sindsdien heb ik de kwestie uiteraard niet meer gevolgd. Toch wil ik zeggen dat ik het een pure schande vind. In ons land is er altijd wel iets. Ofwel gaat het om een humanitaire actie van NGO's, ofwel gaat het om een bevoegdheid van de gewesten en de gemeenschappen. De regering moet stilaan leren de zaken op een behoorlijke manier aan te pakken.

Welk beeld laat België achter in het buitenland? Gelukkig zijn er nog enkele privé-bedrijven om de gezondheidszorg in Congo te verzekeren, want er is niemand anders die zich er iets van aantrekt. Gisteren heb ik nog een gesprek gehad met iemand die de situatie in Congo zeer goed kent. Enkele professoren van de faculteit Geneeskunde zeggen dat de Belgische Staat en het departement Ontwikkelingssamenwerking zich niets van hen aantrekken en dat ze alles zelf moeten doen. NGO's bij de zaak betrekken is allemaal goed en wel, maar zij gaan engagementen aan waarvan de Staat dan zegt: wij willen ze dit jaar voor 75% subsidiëren, maar volgend jaar moeten jullie het zelf maar zien te redden. Hoe kan er dan continuïteit zitten in het Belgische ontwikkelingsbeleid?

02.09 Mark Eyskens (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik ben zeer blij met uw opmerking, die blijkbaar uit het hart komt. Wij zijn allemaal enigszins verantwoordelijk voor de huidige toestand. Om een lang verhaal kort te maken: artikel 1 van de Belgische Grondwet is een vrome leugen. België is geen federale staat, maar een hybride staat. Daarvoor betalen we elke dag het gelag. Dat is de waarheid.

Wat u zegt, klopt: het is nooit iemands verantwoordelijkheid. Iedereen verschuilt zich achter iedereen. En uiteindelijk gebeurt er niets. Ik heb vroeger als minister ook met de scholen in Congo te maken gehad. Zij zijn van essentieel belang, indien men nog Belgen als

02.08 Le président: Je partage les remarques de M. Valkeniers. Il est temps de mettre fin à un certain laxisme qui a cours dans notre pays en matière de coopération au développement. Il est grand temps que nous nous investissions plus concrètement. On se rend trop peu compte que l'État avait carrément laissé tomber ces écoles et avait mis les enseignants à la porte. C'est scandaleux!

En Belgique, on souffle toujours en même temps le chaud et le froid. D'un côté on critique, par exemple, la fourniture de centrales électriques au Congo, mais quand on veut remédier à la situation problématique de ces écoles, ce n'est pas bien non plus! J'en ai plus qu'assez de ce genre de comportements! En attendant, il ne se passe rien sur le terrain.

02.09 Mark Eyskens (CD&V): Je me réjouis de la remarque du président, qui vient visiblement du fond du cœur. Mais nous sommes tous un peu responsables de cette situation. Les écoles au Congo sont d'un intérêt capital si nous voulons continuer à envoyer des coopérants belges au Congo. On pourrait tenter l'expérience des écoles multiculturelles et

ontwikkelingshulpers ter plekke wil sturen. Anders krijgen we daar niemand meer naartoe. Ik weet wel – en de staatssecretaris heeft er allusie op gemaakt – dat onze interventie wat elitair overkomt en dat onze medewerkers soms als een Fremdkörper in de lokale gemeenschap functioneren, maar er zijn toch methoden om daar iets aan te doen. Men kan bijvoorbeeld experimenteren met een echt multiculturele en een multiraciale school.

Wij zouden nog meer kunnen doen. Zo zouden we beurzen kunnen toekennen aan mensen ter plaatse die, mits ze slagen voor een toegangsexamen, in die scholen mogen gaan studeren. Wij kunnen verschillende interessante formules opzetten rond de Belgische scholen in landen van Centraal-Afrika. Als wij daaronder nu een streep trekken, maken wij het ontwikkelingsbeleid voor de toekomst in grote mate onmogelijk. Het ontwikkelingsbeleid is namelijk in eerste instantie een kwestie van human capital. Als u dat ter plekke niet hebt, kunnen we het vergeten. Ik deel de mening van de heer Valkeniers en de voorzitter dus volledig.

02.10 De voorzitter: Mijnheer de staatssecretaris, ik neem aan dat u en de minister van Buitenlandse Zaken rekening zullen houden met de wens die in onze commissievergadering is uitgedrukt om aan dat probleem eindelijk eens iets te doen.

Ik herinner mij nog de verhalen van een voormalig eerste minister, die de heer Eyskens ongetwijfeld nog heeft gekend, over zijn bezoeken aan het rijksonderwijs in Centraal-Afrika. Ik herinner eraan dat niet alleen het katholiek onderwijs ruim vertegenwoordigd was in die regio. Ook het rijksonderwijs – denken we maar aan de atheneia – stond op erg hoog niveau in Congo. Dat is nu allemaal verdwenen. Wij hebben daar niets aan gedaan, we hebben het gewoon kapot laten gaan. Uw voorganger heeft daartoe de beslissingen genomen. Mijnheer de staatssecretaris, u kunt daaraan iets doen. Errare humanum est, perseverare diabolicum, zegt de wijze.

02.11 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, mijne heren, ik heb geluisterd en ik zal uw boodschap ook overbrengen aan minister Louis Michel.

Sta me toe een stukje voor te lezen uit een nota van een vertegenwoordigster van het kabinet van Vlaams minister van Onderwijs Vanderpoorten bij een van die vergaderingen: “Wij veronderstellen dat die Belgische ouders ofwel ontwikkelingshulpers zijn ofwel tewerkgesteld zijn bij een Belgisch of buitenlands bedrijf. In het eerste geval is er een financiële tussenkomst voorzien voor de kinderen van coöperanten vanwege het federale departement Ontwikkelingssamenwerking”. Dat is trouwens een aanzienlijke bijdrage. Ik lees voort: “In het tweede geval mag men van de bedrijven verwachten dat ook zij een financiële bijdrage leveren in het onderwijs van de kinderen van hun werknemers. Vandaar onze vraag: dragen de bedrijven waar de Belgische ouders tewerkgesteld zijn financieel bij voor het onderwijs in deze Belgische scholen?” Het antwoord op die vraag ken ik niet.

02.12 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, neem mij niet kwalijk, maar voor mij klinkt dat wat hypocriet.

02.13 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer Valkeniers, ik geef

multiraciales. Nous pourrions accorder des bourses belges à la population locale moyennant la réussite d'un examen d'entrée. Le capital humain constitue, en effet, un facteur essentiel de la coopération au développement. S'il n'est pas présent sur le terrain, on peut oublier la coopération au développement.

02.10 Le président: J'espère que le secrétaire d'État et le ministre des Affaires étrangères tiendront compte du souhait de cette commission et prendront clairement des initiatives. Nous avons, dans le passé, laissé l'enseignement de l'État se détruire.

02.11 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: La ministre flamande de l'Enseignement nous demande si les entreprises qui occupent les parents participent aux frais de cette école. Sous l'angle de l'importance en termes de développement, il ne s'agit pas pour nous d'une priorité.

u mijn persoonlijke mening. Ik vind dat het hier niet gaat om een prioritaire tussenkomst bekeken vanuit de ontwikkelingsrelevantie. Ik stel vast dat u beiden daarover een andere mening hebt.

02.14 De voorzitter: Wat is dan wel prioritair?

02.15 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, om de ontwikkelingshulp en samenwerking maximaal te laten opbrengen – u bent zinnens meer experts erheen te sturen – is subsidie voor het onderwijs volgens mij een conditio sine qua non.

Ik ben eerlijk gezegd blij dat ik gesteund word door de voorzitter van de commissie en de voormalige minister van Buitenlandse Zaken. Het lijkt mij dat u, de minister van Buitenlandse Zaken en zeker de Vlaamse minister van Onderwijs er zich te gemakkelijk vanaf maken.

02.16 De voorzitter: Mijnheer de staatssecretaris, het lijkt mij dat u de ernst van het probleem niet ziet. Ik vraag mij af wat dan wel prioritair is. Nemen we de gezondheidszorg, maar gezondheidszorg zonder geneesheren is onmogelijk. Diploma's van geneesheren worden in Congo momenteel gewoon verkocht. Wie zich inschrijft aan de faculteit Geneeskunde, krijgt een diploma van geneesheer voor 10 of 15 dollar. Ontwikkelingshulp begint toch altijd bij het onderwijs?

02.17 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, daarover zijn wij het nu allen wel eens. Het actieplan is ook maar een onderdeel van een oplossing die in Congo zelf gevonden moet worden. U hebt hier het debat gevoerd over de situatie in Centraal-Afrika. De problematiek is gigantisch. Ik vind niet dat de Belgische scholen in Congo slecht zijn, maar volgens mij zijn zij geen essentieel instrument. We hebben – gelet op de beperkte middelen – mijns inziens relevantere keuzes gemaakt, zowel op het vlak van de gezondheidszorg als op dat van onderwijs. Daarover kunnen wij uiteraard van mening verschillen. Dat zal ik niet betwisten.

02.18 Mark Eyskens (CD&V): Mijnheer de voorzitter, aangezien er blijkbaar eensgezindheid over de problematiek bestaat, doe ik graag de volgende suggestie. Laten we de staatssecretaris vragen dat hij zo spoedig mogelijk overlegt met zijn bevoegde collega's uit de gewestregeringen tot er een rationele oplossing uit de bus komt.

Als zij samen beslissen om een einde te maken aan de Belgische scholen, is dat een belangrijk politiek feit en dan zullen wij daaraan de politieke conclusies verbinden.

02.19 Dirk Van der Maelen (SP.A): Mijnheer de voorzitter, ik zou willen verwijzen naar de afspraak die wij vorige week hebben gemaakt. U herinnert zich dat wij in deze commissie hebben afgesproken om om de drie maanden het beleid ten aanzien van Centraal-Afrika te bespreken. Die afspraak bestond ook in de vorige legislatuur. Het is altijd zo geweest dat wij voor de politieke aspecten de minister van Buitenlandse Zaken hoorden. Vorige week is dat gebeurd. Ik heb u vorige week meegedeeld dat wij een juist overzicht van de Belgische initiatieven in Afrika wensen te krijgen. U zou dat met de staatssecretaris afspreken.

Ik meen dat wij in deze commissie – ik denk eind juni 2001 – een actieplan hebben goedgekeurd. In het kader van dat actieplan hebben

02.12 Jef Valkeniers (VLD): Il s'agit d'une condition sine qua non si l'on veut envoyer des experts compétents. La ministre flamande de l'Enseignement se débarrasse trop facilement du problème.

02.16 Le président: S'il ne s'agit pas d'une priorité, de quoi s'agit-il alors? Des diplômes de médecin sont actuellement vendus au Congo. Tout commence par l'enseignement.

02.17 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: C'est avant tout au Congo même qu'il faut trouver la solution. Je persiste à dire que les écoles belges locales ne peuvent être prioritaires dans la répartition de mon budget.

02.18 Mark Eyskens (CD&V): Je propose que tous les responsables politiques, tant des Communautés que du pouvoir fédéral, règlent une fois pour toutes cette problématique des écoles belges en Afrique.

02.19 Dirk Van der Maelen (SP.A): J'aimerais obtenir un aperçu des réalisations concrètes de notre pays en Afrique. Pourquoi ne pourrait-on organiser un débat à ce sujet, en posant comme point de départ le Plan d'action pour le Congo, approuvé l'an dernier?

Je rejoins le secrétaire d'Etat Boutmans lorsqu'il souligne le caractère non prioritaire de l'aide envers les écoles non belges. J'ai

wij niet alleen over politieke oriëntaties, maar ook over de voorwaarden gesproken. Op voorwaarde dat er vrede, goed governance en een Congolose dialoog is, kan België stappen zetten inzake hulp en samenwerking. Het zou gepast zijn mocht de staatssecretaris ons daarover volgende week of binnen veertien dagen komen inlichten. Omwille van het Europese voorzitterschap hebben wij over die kwestie in de tweede helft van vorig jaar niet gesproken. Kan de staatssecretaris nog eens vertellen, vertrekkend vanuit het actieplan, wat de regering heeft beslist en wat wij in de Kamer hebben goedgekeurd? Welk hulplan had u voor Congo opgesteld? Welke aspecten hebt u daarvan kunnen uitvoeren?

Ik denk dat de staatssecretaris gelijk heeft als hij zegt dat deze kwestie niet in het actieplan, goedgekeurd door de regering en deze commissie, is opgenomen. Men is altijd vrij om van mening te veranderen. Bij de evaluatie kunnen wij daarover discussiëren, maar ik ben eerder geneigd om de staatssecretaris te volgen en te denken dat dit geen prioriteit is. Ik kan uiteraard van mening veranderen, maar ik heb de indruk – ik kan verkeerd zijn – dat sommigen willen terugkeren naar het soort van samenwerking dat wij vroeger met Congo hebben gehad. Toen hebben wij duizenden blanken – liefst Belgen – naar ginder gestuurd om, in plaats van de Afrikanen, het land te helpen bestuderen.

02.20 Jef Valkeniers (VLD): Zij vragen er zelf om.

02.21 Dirk Van der Maelen (SP.A): Excuseer mij, collega. Ik nodig alle collega's uit om alle recente literatuur en wetenschappelijk onderzoek te lezen over de manier waarop men de samenwerking met Afrikaanse landen het beste kan organiseren. U zult zien dat men in alle lectuur vertrekt van de vaststelling dat een maximale verantwoordelijkheid voor de Afrikanen zelf voorop moet staan.

Men spreekt over dokters. Er zijn zonder twijfel duizenden Congolezen die een goede vorming als dokter achter de rug hebben. Het slechtste dat men kan doen, is in plaats van Congolese dokters, blanke dokters naar ginder sturen om daar de gezondheidszorg te leiden en te organiseren. In alle literatuur beveelt men aan om mee te helpen aan de oprichting van een Afrikaans kader, waarbinnen een goede gezondheidszorg kan worden geleverd. Daartoe ben ik bereid. Nu ben ik misschien al een beetje in het debat terechtgekomen dat wij binnen veertien dagen kunnen voeren, maar dit is de visie die alle specialisten inzake internationale samenwerking delen. Men doet nu alsof men vroeger op een goede manier tewerk ging. Laten wij niet vergeten, collega's, dat wij tussen 1960 en 1990 260 miljard Belgisch geld in Congo hebben gestoken en waar stonden wij in 1990?

02.22 De voorzitter: Mijnheer Van der Maelen, u moet er geen karikatuur van maken. Er is niemand in deze commissie die eraan denkt om tienduizenden Belgen opnieuw naar ginder te sturen. Dat weet u zeer goed.

Ik denk niet graag in sjablonen en zeker niet in "wit-zwart"-situaties. Dat is een eerste zaak.

Ten tweede, ik verwijs naar de suggestie van de heer Eyskens. Men

l'impression que certaines personnes ici ont encore la nostalgie de notre collaboration passée avec l'Afrique, lorsque des dizaines de milliers de belges étaient actifs sur le sol africain.

02.20 Jef Valkeniers (VLD): La population locale ne demande pas mieux.

02.21 Dirk Van der Maelen (SP.A): L'ensemble de la littérature moderne concernant l'aide au développement plaide pour que la responsabilité la plus grande possible soit laissée à la population locale, tout en tenant compte de la situation concrète sur place.

02.22 Le président: M. Van der Maelen ne doit pas verser dans la caricature. Personne au sein de cette commission n'a l'intention d'envoyer des dizaines de milliers de blancs en République du Congo. Je sais que la situation en matière de soins de santé et d'enseignement y est

mag redeneren over gezondheidszorg, maar men moet goede dokters opleiden, zich ter plekke informeren en ter plaatse gaan. Ga niet in Kinshasa met drie personen van UDPS spreken, of met twee mensen uit de omgeving van Kabila, maar ga ter plaatse, in het binnenland. U zult dan kunnen vaststellen wat ik u heb gezegd.

Mijnheer Vandermaelen, ik denk niet dat u veel terreinervaring hebt. Trouwens, niemand hier. De Belgen beweren vaak dat ze veel terreinervaring hebben, maar dat hebben ze niet meer. Ik weet echter zeker dat de situatie in de gezondheidszorg dramatisch is. Dit geldt ook voor het onderwijs.

De suggestie van de heer Eyskens vind ik zeer valabel. Ik vraag dan ook dat ze zou worden uitgevoerd, met name dat de staatssecretaris met zijn bevoegde collega's van de gemeenschappen contact zou opnemen en ons dan meedeelt welke dan wèl de prioriteiten zijn.

Ik ben toevallig ook – te kortstondig in mijn visie, te lang misschien voor anderen – ooit verantwoordelijk geweest voor het departement Onderwijs. Ik heb kunnen vaststellen hoeveel geld de Vlaamse Gemeenschap besteedt aan exotische projecten in Aruba, waar we waarschijnlijk veel minder kunnen doen en met veel minder rentabiliteit dan in Centraal Afrika. Ik meen dat we veel met veel minder kunnen doen.

Bijgevolg stel ik voor dat de staatssecretaris zijn opdracht uitvoert en dat we opnieuw een geactualiseerd debat voeren over de prioriteiten. Mijns inziens kunnen we, als mensen van goede wil, tot oplossingen komen.

Het gaat immers om een van dag tot dag pijnlijker wordende situatie. Oplossingen moeten worden gezocht, zonder in excessen te vervallen. Ik denk dat iedere politieke partij – behalve één, waarvan ik hoop dat ze nog lang in de oppositie mag zitten – haar deel van de verantwoordelijkheid heeft genomen inzake die 260 miljard, waarvan u zegt dat ze verspilld is. Misschien is één deel daarvan toch op de juiste plaats terechtgekomen, terwijl een ander deel misschien op de verkeerde plaats is gestrand. We moeten uit onze fouten leren, maar daarom toch niet volledig afwezig blijven.

Mijns inziens moet daarvoor geen motie worden ingediend. Er is in deze commissie immers een goede verstandhouding, zodat het zonder moties – en zonder emoties – kan gebeuren.

02.23 Staatssecretaris **Eddy Boutmans**: Ik ben uiteraard ter beschikking om te antwoorden op de andere vraag van de heer Van der Maelen. Dat moet nog worden afgesproken.

02.24 **De voorzitter**: We zullen dat organiseren, rekening houdend met uw agenda en de kalender van uw verplaatsingen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

03 Vraag van de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de samenwerkingsverbanden tussen NGO's onderling en NGO's en VZW's" (nr. 6060)

03 Question de M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au

catastrophique.

Je soutiens la proposition de mon collègue M. Eyskens et demande au Secrétaire d'Etat d'examiner quels sont les besoins précis. Je suis également partisan d'un débat d'actualité à propos des priorités. Tous les partis ont leur part de responsabilité.

ministre des Affaires étrangères, sur "les liens de coopération entre les ONG ainsi qu'entre les ONG et les ASBL" (n° 6060)

03.01 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, vier jaar geleden, onder uw voorganger, heeft men het totstandkomen van samenwerkingsverbanden tussen NGO's onderling en tussen NGO's en VZW's gestimuleerd door hen te verplichten gezamenlijk een programma in te dienen, dit door hun eigen bijdrage te verminderen van 25% tot 18%. Het gaat dus niet om 15% zoals in alle mogelijke publicaties verkeerdelijk wordt vermeld. Als men de verplichte formule toepast, komt men immers niet aan 15% maar aan 18%. Vandaag stellen we vast dat bij Coprogram de consensus bestaat dat dit geen gunstige gevolgen heeft gehad. Heel wat NGO's zijn failliet gegaan of zijn ermee opgehouden. Andere NGO's hebben zich teruggetrokken uit hun samenwerkingsverband en zijn zelfstandig verder gegaan of hebben aansluiting gezocht bij een ander samenwerkingsverband. Voor alle samenwerkingsverbanden heeft dit veel extra werk meegebracht aan administratie en vergaderingen zonder dat men echt grote voordelen heeft kunnen vaststellen.

Moeten deze samenwerkingsverbanden niet in vraag worden gesteld nu er tegen eind mei nieuwe programma's moeten worden ingediend? Ik heb intussen de nota gelezen die uitgaat van uw kabinet. Ik had die nog niet toen ik de vraag heb ingediend. Ik zie dat u voorstander blijft van deze samenwerkingsverbanden. Ik heb daar zeer grote vragen bij. Als men bij Coprogram gaat luisteren naar de NGO's, moet men toegeven dat ook daar veel vragen blijven bestaan en dat er absoluut geen enthousiasme is om dit systeem voort te zetten.

03.02 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer Valkeniers, wat dat laatste punt betreft, wij hebben zeer geregeld overleg met onder andere Coprogram. Ik zie eigenlijk het grote probleem niet. Het gaat hier immers niet om een verplichting. Het koninklijk besluit van 18 juli 1997 bepaalt dat het aangaan van samenwerkingsverbanden NGO's de mogelijkheid biedt om hun eigen bijdrage voor het uitvoeren van een vijfjarenprogramma te verminderen. Dat is een stimulans voor samenwerking. Het is de bedoeling de beleidsvisie te verwezenlijken. Er is misschien te veel versnippering, er zijn te veel kleine NGO's. Wij willen op dat punt niet directief ingrijpen maar we willen wel samenwerking stimuleren. Dat gebeurt op vrijwillige basis en er is een beloning voor voorzien. Daarover is ook geregeld overleg.

In uw vraag hebt u het verband gelegd met het faillissement van enkele NGO's. Dat kan natuurlijk te maken hebben met het feit dat zij niet gekozen hebben voor het systeem van samenwerkingsverbanden. Als zij daar wel voor gekozen hebben, dan moesten ze minder eigen bijdrage leveren en kon het faillissement daar moeilijk aan liggen.

Ik denk dat de ervaringen met de samenwerkingsverbanden wisselend zijn. Sommige samenwerkingsverbanden zijn uit elkaar gevallen maar er zijn ook nieuwe tot stand gekomen, zoals onlangs Protos en Cares. Sommige samenwerkingsverbanden hebben zelfs geleid tot fusies, echte samensmeltingen, zoals de fusie van Broederlijk Delen met Rechtvaardigheid en Vrede. Er is dus een waaier van mogelijkheden, gaande van volledig alleenstaande kleine NGO's over samenwerkingsverbanden tot fusies en een volledig

03.01 Jef Valkeniers (VLD): Voici quatre ans, on a tenté de stimuler la coopération entre ONG et entre les ONG, d'une part, et les ASBL, d'autre part, en les obligeant à déposer des programmes communs et en réduisant leur contribution propre de 25% à 18%. Cette mesure n'a pas eu d'effets favorables. Ce constat est unanime.

Depuis lors, de nombreuses ONG ont fait faillite ou ont mis fin à leurs activités. D'autres ONG se sont retirées des structures de coopération et ont poursuivi de manière autonome leurs activités ou ont adhéré à une autre structure. Il n'en a résulté qu'un surcroît de travail.

Ne faut-il pas rediscuter de ces structures de coopération?

03.02 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: Nous nous sommes concertés régulièrement. L'arrêté royal du 18 juillet 1997 encourage la coopération. Beaucoup trop d'ONG sont morcelées. Celles-ci ont à présent la possibilité de coopérer sur une base volontaire. Si elles le font, elles sont récompensées. La faillite de quelques ONG peut difficilement être imputée à cette réglementation.

Les expériences en ce qui concerne les structures de coopération sont variables. Certaines d'entre elles ont éclaté, d'autres ont fusionné et quelques nouvelles structures viennent d'être créées. Quoi qu'il en soit, celui qui y est opposé, n'est pas tenu d'y adhérer.

Je ne vois pas où est le problème. Il n'y a pas de raisons suffisantes pour supprimer le système.

samengaan met grotere NGO's. Ik denk dat dit meer mogelijkheden biedt. Wie er tegen is, hoeft er niet aan deel te nemen. Ik zie dus eigenlijk het grote probleem niet. Begin 2001 hebben de beide grote NGO-federaties deelgenomen aan structureel overleg ter herziening van de regelgeving. Daarbij is er eigenlijk nauwelijks discussie geweest over dit principe omdat de waardering van de NGO's gemengd en nogal genuanceerd is. Men ziet in dat er geslaagde en minder geslaagde voorbeelden zijn. Alles bij elkaar zijn er naar mijn mening onvoldoende redenen om dit af te schaffen.

03.03 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, dit is inderdaad geen verplichting en het gebeurt op vrijwillige basis. Door het feit dat dit financieel wordt aangemoedigd, bestaat er echter geen echte vrijheid meer. Het gaat dan in feite om discriminatie. Als men toetreedt tot een koepel of samenwerkingsverband, wordt men beter betaald dan wanneer men alleen blijft werken.

Hetzelfde geldt voor de centrale inning in de ziekenhuizen. Als er centraal wordt geïnd, krijgt het ziekenhuis een bonus. Om die reden worden de dokters onder druk gezet om centraal te laten innen. Hier is precies hetzelfde aan de hand. Door het feit dat zij die een samenwerking aangaan beter worden betaald, worden ze onder druk gezet. Ik heb uw mening vernomen.

In het verleden heb ik reeds gezegd dat ik niet van mening ben dat dit een positieve inbreng is voor de sector van de ontwikkelingssamenwerking. Zoals ik uit uw woorden heb begrepen, is er niet echt sprake van een groot enthousiasme. Het gaat hier bijna om gedwongen huwelijken. We weten allemaal dat die soms lukken maar soms ook niet. U moet toch toegeven dat er niet echt sprake is van een groot enthousiasme.

Ondertussen heb ik uw nota gelezen. Ik had deze vraag echter reeds ingediend vóór uw nota publiek is gemaakt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

04 Samengevoegde vragen van

- de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de Europese samenwerking betreffende armoedebestrijding" (nr. 6061)

- de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "de evolutie van ontwikkelingssamenwerking op Europees vlak" (nr. 6063)

04 Questions jointes de

- M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, sur "la coopération européenne en matière de lutte contre la pauvreté" (n° 6061)

- M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, sur "l'évolution de la coopération au développement au niveau européen" (n° 6063)

04.01 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, op 3 december 2001 stemde de begrotingscommissie van het Europees Parlement er mee in dat de commissie de vrije hand heeft in de sectorale begroting van de regionale begrotingslijnen. Alle begrotingslijnen voor Ontwikkelingssamenwerking kunnen nu vrij worden besteed en

03.03 Jef Valkeniers (VLD): En encourageant financieusement l'adhésion à une structure de coopération, on limite le caractère volontaire de la démarche. Si l'on est récompensé, on franchit souvent le pas à contre-cœur.

Je persiste à croire que la législation a favorisé certains mariages de raison. Je ne dis pas que ceux-ci sont, par définition, voués à l'échec, au contraire même, mais ce système n'a jamais vraiment provoqué l'enthousiasme des ONG.

04.01 Jef Valkeniers (VLD): Par sa décision du 3 décembre, la commission du Budget du Parlement européen laisse le champ libre à la Commission pour les affectations sectorielles des

worden daadwerkelijk instrumenten van het buitenlands beleid. Heeft de Europese samenwerking nu nog eigen mogelijkheden en eigen doelstellingen die primair op armoedebestrijding zijn gericht? Is dit wel een gunstige evolutie? Mij lijkt dat op bevoogding. Het doet mij wat denken aan wat er in België is gebeurd bij het opnemen van uw ambt. Ik doel op de strijd tussen Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking. Daar hebben wij het later nog over.

04.02 De voorzitter: U kunt dat nu misschien ook al vragen.

04.03 Jef Valkeniers (VLD): Ik kan dat misschien ineens vragen, want dit hoort eigenlijk samen.

Met de hele reorganisatie van de Ontwikkelingssamenwerking in het afgelopen jaar en de oprichting van EuropAid zien we dat commissaris Patten voorzitter is van de commissie, terwijl commissaris Nielson zich chief executive officer noemt. Ontwikkelingssamenwerking is dus afhankelijk van en ondergeschikt aan de commissaris voor Buitenlandse Betrekkingen. Is deze situatie nog omkeerbaar? Greep hierover een politiek debat plaats in het Europees Parlement? Hoe ziet u de verdere evolutie van Ontwikkelingssamenwerking? Ik denk dat dit samenhangt. Graag uw antwoord.

04.04 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, collega's, deze problematieken hangen samen en geven inderdaad een tendens aan om Ontwikkelingssamenwerking meer onder de vleugels van het buitenlands beleid te plaatsen. Ik breng evenwel een aantal nuances aan.

De beslissing van de begrotingscommissie van het Europees Parlement ligt een beetje in die lijn. U moet dat toch ook zien in relatie tot het geheel van de Europese wetgeving. Er zijn regionale budgetlijnen voor de Middellandsezeergebieden, het Azië-Latijns-Amerikaprogramma, de kandidaat-lidstatenprogramma's en de vroegere Sovjetunie, die nu zijn geïntegreerd in het communautair budget en waarvoor het Europees Parlement bevoegd is. Sommige daarvan hebben trouwens geen betrekking op ontwikkelingslanden: niet alle Oost-Europese landen zijn ontwikkelingslanden. Het overgrote budget ten aanzien van ontwikkelingslanden is natuurlijk het budget voor het Europees Ontwikkelingsfonds. Dat valt onder een zeer specifiek statuut en buiten de regeling die door u werd bekritiseerd. In die zin moet ik toch al nuanceren. U weet dat het Europees Ontwikkelingsfonds onder gemeenschappelijk beheer van de EU en de ACS-landen valt.

Bovendien zijn er nog andere thematische budgetlijnen die ook te maken hebben met internationale solidariteit. Ik denk daarbij aan volksgezondheid, dat evenmin met deze beslissing te maken heeft. Ten slotte zijn er ook nog verordeningen die regels stellen inzake het gebruik van het geld. Het blijft altijd een medebeslissingsprocedure, behalve het Europees Ontwikkelingsfonds. Het Europees Parlement moet zich daar dus ook over uitspreken. De regels die wij proberen te stellen inzake Europese ontwikkelingssamenwerking hebben begin

lignes budgétaires régionales. Celles-ci deviennent, dès lors des instruments de la politique étrangère. Voilà qui témoigne, à mon estime, d'une attitude paternaliste. La situation évolue-t-elle bien dans le bon sens?

04.03 Jef Valkeniers (VLD): En raison de la réorganisation de la coopération au développement au niveau européen et de la création d'Europe Aid, M. Patten Commissaire européen, est devenu président de la commission compétente alors que M. Nielson est devenu "chief executive officer". En d'autres termes, la coopération au développement est subordonnée aux Affaires étrangères. Cette situation est-elle définitive? Cette question a-t-elle fait l'objet d'un débat au sein du Parlement européen?

04.04 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: Les deux problèmes sont liés: ils amorcent une tendance selon laquelle la coopération au développement relève des Affaires étrangères.

Il faut néanmoins nuancer cette question. Des lignes budgétaires régionales sont désormais intégrées au fonds de développement européen. Ce fonds, qui bénéficie du budget le plus important, ne ressortit pas à cette mesure. En outre, il existe des lignes budgétaires thématiques dont les modalités d'affectation sont fixées par des règlements. Le 8 novembre, le Conseil a adopté une série de directives politiques.

Europe Aid relève de la compétence de la Commission. Le Parlement européen et les Etats membres n'ont guère voix au chapitre en la matière, même s'ils expriment parfois des critiques. Il est exact que M. Chris Patten, le Commissaire européen, assume

vorig jaar geleid tot een goedkeuring van een duidelijk beleidsdocument van de EC over de bestrijding van armoede en de rol van ontwikkelingssamenwerking daarin. Daarover werden sindsdien verscheidene toepassingsdocumenten goedgekeurd, die richtsnoeren geven over hoe ontwikkelingsgeld moet worden besteed.

Tijdens de vergadering van de Europese Ministerraad op 8 november 2001 hebben wij uitdrukkelijk een reeks beleidsdocumenten goedgekeurd, bijvoorbeeld inzake visserij, te weten: aan welke normen moet een Europese visserijbeleid ten opzichte van ontwikkelingslanden voldoen?

Mijnheer Valkeniers, in verband met uw volgende vraag kan ik zeggen dat EuropAid werd opgericht in het kader van de hervorming van de Europese Commissie om de Europese hulp aan alle partnerlanden efficiënter te maken. De hervorming is een interne aangelegenheid van de Commissie. Het Europees Parlement en de lidstaten hebben daar dus weinig aan te zeggen. Wel hebben wij op de Europese Ministerraad – en anderen in het Europees Parlement – terzake al vragen gesteld, soms erg kritische vragen. Het klopt dat Europees commissaris Chris Patten de voorzitter is van het beheerscomité van EuropAid en dat commissaris Poul Nielson de titel van chief executive heeft opgenomen.

Volgens mij – en daarin deel ik blijkbaar uw mening – wordt op die manier wat onduidelijkheid gecreëerd. Ik ben daar niet gelukkig mee. In de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking van het Europees Parlement zijn terzake herhaaldelijk vragen gesteld, maar, voor zover ik weet, zijn daar geen duidelijke of voldoende gevende antwoorden op gekomen.

Als commissaris voor Ontwikkelingssamenwerking heeft commissaris Nielson niettemin wel degelijk zijn zeg in de ontwikkelingsgerichte onderdelen van het Europese buitenlands beleid, zelfs als het ruimer is dan de groep van ACS-landen. We zullen moeten zien hoe de situatie zich in de toekomst ontwikkelt. Het Europees Parlement nodigt gewoonlijk beide commissarissen uit en zij verantwoorden zich dan samen, of in onderlinge afspraak, voor het Europees Parlement. Wij moeten er in elk geval over blijven waken dat het ontwikkelingsbeleid van de Europese Unie – de grootste donor van de wereld – wel degelijk de armoede bestrijdt en dat het alles wat uit de millenniumdoeleinden voortvloeit, blijft ondersteunen, en dat daarbij geen andere overwegingen de bovenhand halen. Ik deel dus uw bezorgdheid terzake.

04.05 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, bij uw aantreden heb ik een gelijklopend probleem gezien. U had toen een discussie met de minister van Buitenlandse Zaken waarbij u erop stond uw eigen budget te beheren. Ik heb de indruk dat uw collega Nielson in de Europese Commissie afstand gedaan heeft van zijn bevoegdheden ten voordele van commissaris Patten. Ik was er dus bij voorbaat van overtuigd dat u met de gebruikte formule niet zeer gelukkig zou zijn.

04.06 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer Valkeniers, ik heb mijn mening gezegd, maar ik heb ook gezegd hoe de zaak institutioneel in mekaar zit. Het probleem beperkt zich tot een deel van

la présidence alors que son collègue, M. Nielson, occupe la fonction de *Chief Executor*. Je crois effectivement que cette situation prête à confusion. M. Nielson a toujours son mot à dire à propos de la coopération au développement, même pour les matières qui dépassent le cadre des ACP.

L'Union s'est bel et bien fixé pour but de lutter contre la pauvreté.

04.05 Jef Valkeniers (VLD): En fait, telle que je viens de la décrire, la situation au niveau européen est plus ou moins comparable à la situation en Belgique. Chez nous aussi, nous avons une discussion au sujet de la répartition des compétences entre le secrétaire d'Etat et le ministre Michel.

04.06 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: La remarque de M. Valkeniers sur la situation

het beleid. Het budget voor Ontwikkelingssamenwerking blijft specifiek onder de bevoegdheid van commissaris Nielson wanneer het de ACS-landen betreft.

européenne ne vaut que pour une partie de la compétence dans le domaine de la coopération au développement.

04.07 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de staatssecretaris, beslist de heer Nielson autonoom over dat budget?

04.07 Jef Valkeniers (VLD): Le Commissaire Nielson décide-t-il en toute autonomie de l'affectation de sa partie du budget?

04.08 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer Valkeniers, hij deelt de bevoegdheid uiteraard met de ACS-landen. Er bestaat terzake een overlegstructuur.

04.08 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: Il y a bien sûr la procédure de concertation consacrée.

04.09 De voorzitter: In België zou een dergelijk probleem opgelost worden aan de hand van het subsidiariteitsbeginsel. De bevoegdheid zou aan de gemeenschappen en de gewesten worden toevertrouwd.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Vraag van de heer Jef Valkeniers aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken, over "opmerkingen van het Rekenhof betreffende BTC" (nr. 6062)

05 Question de M. Jef Valkeniers au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, adjoint au ministre des Affaires étrangères, sur "les observations de la Cour des comptes concernant la CTB" (n° 6062)

05.01 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, in het verslag van het jaar 2000 over het Rekenhof, werden inzonderheid de volgende punten belicht in verband met BTC.

05.01 Jef Valkeniers (VLD): Dans son 158e cahier d'observations, la Cour des comptes note que la coopération bilatérale et la création de la CTB ont pris du retard. Le cadre juridique est à ce point détaillé et contraignant qu'il nuit à l'autonomie et à l'efficacité. Pour garantir la continuité du service public, il faut modifier rapidement le système de financement.

Er werden vertragingen opgelopen bij de toepassing van de wet inzake de Belgisch internationale samenwerking, inzonderheid de bilaterale samenwerking en de wet houdende de oprichting van de BTC.

Het juridisch kader waarbinnen voornoemde vennootschap haar activiteiten uitvoert, in het bijzonder de beheerscontracten, is uiterst gedetailleerd en dwingend, waardoor de door de wetgever nagestreefde autonomie wordt aangetast. Omslachtige procedures brengen bovendien de doeltreffendheid in het gedrang.

Que fera le département pour donner suite à ces observations?

Het huidig financieringsstelsel moet snel worden gewijzigd. Hoewel het toekennen van een voorschot op de vergoeding van een prestatie was bedoeld om de BTC te laten beschikken over een thesaurie die voldoende belangrijk was om haar verplichtingen na te komen en de continuïteit van de openbare dienst te waarborgen, heeft dit systeem de vennootschap ertoe genoodzaakt leningen aan te gaan.

Ik weet wel, mijnheer de staatssecretaris, dat u niet erg enthousiast was over de oprichting van de BTC – wat u overigens van uw voorganger erfde – die in bepaalde mate werd gekopieerd van het Duitse systeem, waarvan de Duitsers trouwens inmiddels reeds zijn afgestapt. In feite was het systeem reeds achterhaald van bij de oprichting van de BTC.

Graag had ik vernomen hoe u thans zal tegemoetkomen aan de

opmerkingen van het Rekenhof terzake.

05.02 Staatssecretaris **Eddy Boutmans**: Mijnheer de voorzitter, collega's, in tegenstelling tot wat ik voordien zei in verband met Het Internationaal Huis, waarbij ik van bij de aanvang de sceptische houdingen deelde, maar er meteen aan toevoegde dat zou worden getracht er een positieve constructie aan te geven, was ik geen enthousiaste aanhanger van de BTC.

De BTC kwam evenwel tot stand ingevolge een hervorming, in naleving van een wet die door het Parlement werd goedgekeurd. Goed bestuur vereist dat deze hervorming wordt doorgevoerd want mocht deze opnieuw ter discussie worden gebracht, zou dat tot grote moeilijkheden leiden.

Van bij de aanvang liet ik niet de minste twijfel bestaan over mijn standpunt, met name dat de hervorming, zoals beslist door de vorige regering, moest worden doorgevoerd, evenwel rekening houdend met de beperkingen die door dezelfde regering werden opgelegd. Trouwens, alvorens verdere stappen te zetten moet dit alles nogmaals worden geëvalueerd.

Het Rekenhof stelde terzake pertinente vragen, onder andere over de gebrekkige wetgeving.

05.03 **Jef Valkeniers** (VLD): Voor de oprichting werd nochtans een goed betaald advocatenkantoor geraadpleegd.

05.04 Staatssecretaris **Eddy Boutmans**: Dat meende ik ook ergens te hebben gelezen, al ken ik de naam er niet meer van.

Hoe dan ook, het Rekenhof legde ons op die rekening ten laste van de BTC te leggen, maar meer weet ik er niet over, want dat dateert van voor mijn ambtstermijn.

Het probleem omtrent de gebrekkige wetgeving werd inmiddels opgelost, onder meer doordat de Kamer een wijziging van de wet inzake de BTC goedkeurde, waardoor de mogelijkheid wordt geboden om bij de herziening van het beheerscontract waarover de besprekingen overigens bijna zijn afgerond, een veel soepeler betalingsmechanisme te hanteren.

In de loop van de maand mei overlegden wij met het Rekenhof en met de Inspectie van Financiën. Beide instellingen waren zeer behulpzaam bij de begeleiding van een slecht geformuleerde hervorming. Immers, op een bepaald ogenblik moesten alle kranen worden dichtgedraaid. Inderdaad, als een wet bepaalt dat alle bilaterale programma's – de exclusiviteit van de BTC – met onmiddellijke ingang, dus zonder overgangstermijn, moeten worden uitgevoerd, dan moet zij aldus worden nageleefd. Toen ik in functie trad bestond de BTC nog slechts in het Staatsblad. Eigenlijk mocht er gedurende een jaar niet meer aan ontwikkelingssamenwerking worden gedaan. Welnu, in overleg met voornoemde instanties heeft men getracht dit probleem op te lossen, wellicht niet op een volmaakte manier, maar de continuïteit van de programma's kon toch worden verzekerd. Dit is volgens mij een daad van goed bestuur.

Ik ben van mening dat op de pertinente vragen en bedenkingen – het

05.02 **Eddy Boutmans**, secrétaire d'Etat: D'emblée, je n'ai pas manifesté un enthousiasme débordant pour cette institution. Mon point de vue a cependant toujours été de respecter pleinement cette loi votée par le Parlement. J'ai donc mis en œuvre la réforme telle qu'elle avait été décidée par le précédent gouvernement mais à condition toutefois qu'il soit procédé ensuite à une évaluation.

05.04 **Eddy Boutmans**, secrétaire d'Etat: La Cour des comptes nous a imposé de faire supporter la facture par la CTB. La modification de la loi relative à la CTB permet d'appliquer un régime de paiement plus souple lors de la révision du contrat de gestion.

Les instances de contrôle des Finances ont fait preuve de beaucoup de bonne volonté, si bien que la continuité de la coopération au développement peut être assurée. Avec la Cour des comptes, nous voulons tendre vers un net accroissement de l'efficacité. Voici deux ans et demi, personne n'aurait cru que nous arriverions où nous sommes. La menace d'une catastrophe a pu être écartée grâce à l'engagement soutenu et aux nerfs d'acier des fonctionnaires. Notre collaboration au développement fonctionne mieux que par le passé et soutient largement la comparaison avec d'autres pays. J'en suis fier.

waren eerder beleidssuggesties - van het Rekenhof werd ingegaan. Vergeet immers niet dat er een wetswijziging moest worden doorgevoerd in verband met de maandelijkse voorschotten, in die zin dat deze moesten worden herleid tot driemaandelijkse voorschotten. De bepaling van de wet om de voorschotten maandelijks te storten was totaal inefficiënt aangezien de wet eveneens stipuleerde dat deze voorschotten slechts gebeuren zodra de afrekening van de vorige maand volledig was gecontroleerd.

Dat kwam erop neer dat we eigenlijk elke maand een probleem van een bottleneck moesten hebben! Wij hebben toen de wet – voorzichtig gezegd – zeer soepel nageleefd, maar steeds in overleg met de controle-instanties.

Nu hebben wij de wet op dat punt gewijzigd en zullen wij in de toekomst werken met een jaarlijks voorschot en geregelde afrekeningen. Ik meen dat wij nu de instrumenten in handen hebben om verbeteringen aan te brengen. Het nieuwe beheersplan zal de procedures ook aanzienlijk moeten versoepelen. Wij voeren daarover zeer grondige discussies. Wij willen meer decentralisatie naar de buitenlandse posten. Er zal dus zeker nog veel veranderen in de werking van ons departement, maar dat zal wel op een geleidelijke, begeleide manier geschieden. Het is een hervorming waar een visie achter zit en die ons moet toelaten efficiënter te werken. Het mag geen hervorming om de hervorming zijn.

Ik meen dat wij, samen met het Rekenhof, naar een aanzienlijk grotere efficiëntie evolueren. Tweeënhalf jaar geleden had niemand durven te verwachten dat wij nu zo ver zouden staan. Dat is geen voorpaginanieuws, maar ik durf te beweren dat wij een dreigende catastrofe hebben kunnen vermijden met stalen zenuwen en keiharde inzet van onze ambtenaren. Dat alles gebeurde in zeer moeilijke omstandigheden, want die medewerkers moesten ook nog hun integratie in Buitenlandse Zaken verteren. Los van de vraag of zij daarmee wel zo gelukkig waren, moesten zij een aantal praktische zaken – verhuizingen, nieuwe procedures, nieuwe computerprogramma's – aanpakken. Twee jaar later durf ik te zeggen dat Ontwikkelingssamenwerking nu beter en efficiënter functioneert dan voordien. Ons departement kan de vergelijking met de meeste andere landen ruimschoots doorstaan. Ik ben daar in niet geringe mate trots op.

05.05 Jef Valkeniers (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik ga met de staatssecretaris akkoord dat men zeker in de BTC op tweeënhalf jaar tijd zeer veel werk heeft geleverd. Ik kan echter moeilijk begrijpen waarom de directeur-generaal, het hoofd van de dienst, plots weg moest. Dat komt mij eigenaardig over. Iemand die een dienst op de rails zet, die – als ik het zo mag zeggen – goed inrijdt en alles in orde maakt, moet op het ogenblik dat de kar rijdt, verdwijnen. Dat heeft mij altijd een beetje verwonderd, maar dat is natuurlijk niet het onderwerp van mijn vraag.

05.06 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, ik wil daarop antwoorden. Begin 2001 heb ik een brief gekregen van de heer D'Haese, waarin hij meedeelde dat hij, nu de BTC de startperiode goed had doorgemaakt en op volle toeren draaide, per 31 augustus ontslag nam. Wij hebben in zijn vervanging voorzien op een manier die correct is verlopen. Daarmee meen ik uw vraag

05.05 Jef Valkeniers (VLD): Je suis convaincu, moi aussi, que la CTB a fourni du bon travail ces dernières années. Je n'ai toutefois jamais compris le renvoi du directeur général.

05.06 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: En janvier ou février 2001, j'ai reçu de l'intéressé une lettre de démission.

beantwoord te hebben.

05.07 De voorzitter: Het was een spontane vraag van hem? Hij is daar niet een beetje toe aangezet?

05.07 Le président: S'agissait-il d'une démission spontanée ou a-t-il subi des pressions?

05.08 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, ik had maandelijks gesprekken met de heer D'haese, maar ik heb hem niet verplicht om ontslag te nemen. Noch de regering noch het Parlement heeft een dergelijke eis gesteld.

05.08 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: Il n'a certainement jamais été contraint de démissionner, si c'est à cela que vous faites allusion.

05.09 De voorzitter: Hebt u hem gesuggereerd om ontslag te nemen?

05.09 Le président: On prétend pourtant que des pressions ont été exercées en douceur.

05.10 Minister Eddy Boutmans: Mijnheer de voorzitter, als iemand een brief schrijft waarin hij ontslag neemt en er is geen groot schandaal mee gemoeid – wat niet het geval is –, dan is het voor iedereen goed om het daarbij te laten. Dat is mijn eerlijke mening.

05.11 De voorzitter: Ik kan begrijpen dat u dat goed vindt, maar het Parlement mag toch volledig worden ingelicht? Hoe is het precies gebeurd?

05.12 Minister Eddy Boutmans: Ik verberg u geen schandaal. Iemand kan toch persoonlijke redenen hebben waarover hij liever niet in het publiek verantwoording aflegt?

05.13 De voorzitter: Er wordt ook gezegd – en ik vraag dat u daar met ja of nee op antwoordt – dat u hem onder zachte dwang hebt gezet om ontslag te nemen. Zegt u dat het niet zo is?

05.14 Minister Eddy Boutmans: Het antwoord is dat hij onder de vorige regering werd benoemd, ik denk voor vijf of zes jaar. Ik zou hem zelfs niet hebben kunnen ontslaan indien dat al mijn bedoeling zou zijn geweest.

05.14 Eddy Boutmans, secrétaire d'Etat: Monsieur Dhaese avait été nommé pour cinq ans. Il s'agit bel et bien d'une décision personnelle de l'intéressé. J'ai certes été saisi de questions de diverses personnes «intéressées» à ce propos.

05.15 De voorzitter: Kwam het u dan goed uit dat hij zelf zijn ontslag aanbood? Ik stel de vraag.

05.16 Staatssecretaris Eddy Boutmans: Wij hebben een correcte procedure gevolgd. Er werd mij vaak gezegd: u wil de heer D'Haese weg om er één van uw vriendjes te plaatsen. De persoon die nu ter plaatse is heb ik voor het eerst in mijn leven gezien tijdens de selectieprocedure.

Wel werden mij suggesties gedaan om daar andere mensen te plaatsen, maar de procedure is correct verlopen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.20 uur.
La réunion publique de commission est levée à 16.20 heures.